

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาคำถามมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ลักษณะการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ตอนที่ 5 การศึกษาเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างสามารถแยกอธิบายตามลักษณะสำคัญได้ดังนี้(ตาราง 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 71 ส่วนใหญ่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 69 และร้อยละ 31 เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 58 และเรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษา ร้อยละ 42

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.00 - 2.75 ร้อยละ 45.8 รองลงมาผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.01 ขึ้นไป ร้อยละ 30.8 ส่วนระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มีเพียงร้อยละ 18.8

เมื่อพิจารณาถึงหมวดวิชาที่นักเรียนชอบเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างชอบเรียนในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 28.3 รองลงมาชอบเรียนในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ร้อยละ 20.5 และหมวดวิชาที่ชอบน้อยที่สุดคือ หมวดวิชาภาษาไทย ร้อยละ 10.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 48.5 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 25 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และค้าขายมีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 15.0 และ 11.3 ตามลำดับ

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	114	28.5
เพศหญิง	286	71.5
รวม	400	100
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	276	69.0
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	124	31.0
รวม	400	100
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์	132	58.0
แผนการเรียนศิลป์ภาษา	168	42.0
รวม	400	100
หมวดวิชาวิทยาศาสตร์	113	28.3
คณิตศาสตร์	82	20.3
สังคมศึกษา	61	15.3
ภาษาไทย	40	10.0
ศิลปศึกษา	49	12.0
พลานามัย	55	13.8
รวม	400	100
ระดับผลการเรียนต่ำกว่า 2.00	75	18.8
ระดับผลการเรียน 2.01 - 2.75	183	45.8
ระดับผลการเรียน 2.76 - 3.00	59	14.8
ระดับผลการเรียน 3.01 ขึ้นไป	83	20.8
รวม	400	100
อาชีพของผู้ปกครองรับราชการ	101	25.3
อาชีพค้าขาย	45	11.3
อาชีพเกษตรกรรม	149	48.5
อาชีพรับจ้างทั่วไป	60	15.0
รวม	400	100

1.2 การได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรอบหนึ่งเดือน

การรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเดือนหนึ่ง ๆ นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดร้อยละ 82.0 สื่อรองลงมาได้แก่ ครู ร้อยละ 58.3 และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 45.5 ได้รับข่าวสารจากสื่อวิทยุ โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากสื่อ 5 ครั้งในรอบหนึ่งเดือน (ตาราง 3)

ตาราง 3 การได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในรอบหนึ่งเดือน

ชนิดของสื่อ	ความถี่ของข่าวสารที่ได้รับ			รวมจำนวน (n) (ร้อยละ) n = 400
	5 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ)	6-10 ครั้ง/เดือน (ร้อยละ)	มากกว่า 10 ครั้ง/ เดือน (ร้อยละ)	
1. ครู	160 (40.0)	49 (12.3)	24 (6.0)	233 (58.3)
2. เพื่อน	68 (17.0)	30 (7.5)	18 (4.5)	116 (29.0)
3. โทรทัศน์	122 (30.5)	87 (21.8)	119 (29.8)	382 (82.0)
4. วิทยุ	78 (18.5)	52 (13.0)	52 (14.0)	182 (45.5)
5. วารสารสิ่งพิมพ์	95 (23.8)	44 (11.0)	26 (6.5)	165 (41.3)
6. ป้ายนิเทศ	96 (24.0)	38 (9.5)	16 (4.0)	150 (37.5)
7. นิตรรศการ	82 (20.5)	15 (3.8)	6 (1.5)	103 (25.8)

1.3 ประสิทธิภาพการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรอบปี

ในการศึกษาค้นพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 9.5 และร้อยละ 3.7 ที่มีประสิทธิภาพการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรอบปีที่โรงเรียนและหน่วยงานอื่นจัดตามลำดับดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตาราง 4)

1.3.1 ประสิทธิภาพการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัด

ในรอบปีกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดมากที่สุด 2 ครั้ง ร้อยละ 7.8 รองลงมา 3-4 ครั้ง ร้อยละ 1.3 และน้อยที่สุด 5 ครั้งในรอบปี ร้อยละ 0.5

1.3.2 ประสิทธิภาพการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานอื่นจัด

ในรอบปีกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่หน่วยงานอื่นจัดมากที่สุด 2 ครั้ง ร้อยละ 3.5 และน้อยที่สุด 3-4 ครั้ง ร้อยละ 0.3

ตาราง 4 ประสิทธิภาพการเข้าอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในรอบปี

หน่วยงานที่จัด	ความถี่ของการเข้าอบรม			รวมจำนวน (n) (ร้อยละ)
	2 ครั้ง/ปี (ร้อยละ)	3-4 ครั้ง/ปี (ร้อยละ)	5 ครั้ง/ปี (ร้อยละ)	
โรงเรียน	31 (7.8)	5 (1.3)	2 (0.5)	38 (9.5)
หน่วยงานอื่น	14 (3.5)	1 (0.3)	-	15 (3.75)

1.4 ความต้องการและประสิทธิการเข้าร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาถึงร้อยละ 97.5 และนักเรียนที่เคยมีประสิทธิการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษามาแล้ว ร้อยละ 60.8 (ตาราง 5)

ตาราง 5 ความต้องการ และประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข้อความ	มี จำนวน(ร้อยละ)	ไม่มี จำนวน(ร้อยละ)
ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา	390 (97.5)	10 (2.5)
มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา	243 (60.8)	157 (39.3)

ตอนที่ 2 ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน

2.1 ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนที่อยู่ในระดับมาก 7 กิจกรรม คือ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน และชุมชน ร้อยละ 93 รองลงมาจัดให้นักเรียนมีบริเวณที่รับผิดชอบเรื่องความสะอาด ร้อยละ 88.5 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ ร้อยละ 88 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตกแต่งบริเวณโรงเรียน ร้อยละ 87 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ ร้อยละ 80.8 สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ร้อยละ 75 และมีมาตรการรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด ร้อยละ 70.3

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่นักเรียนต่ำกว่าร้อยละ 40 ระบุว่ามีการจัดในโรงเรียนได้แก่การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประสานงานกับหน่วยงานสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 39.3 การจัดกิจกรรมได้วาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 33 และการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคคลที่รักษาสิ่งแวดล้อมดีเด่นในโรงเรียน ร้อยละ 29.5 (ตาราง 6)

ตาราง 6 ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน

ข้อที่	ลักษณะกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนาสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชน	372	93.0
2	จัดให้นักเรียนมีบริเวณที่รับผิดชอบเรื่องรักษาความสะอาด	354	88.5
3	จัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญ	352	88.0
4	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียน	348	87.0
5	จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้	323	80.8
6	สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า	300	75.0
7	มีมาตรการรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด	281	70.3
8	จัดนิทรรศการในโอกาสสำคัญที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	278	69.5
9	จัดประกวดการรักษาความสะอาดในโรงเรียน	275	68.8
10	จัดถึงขยะแยกประเภทให้นักเรียนรู้จักการแยกขยะ	274	68.5
11	ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ต่าง ๆ	262	65.5
12	จัดกิจกรรมส่งเสริมการนำขยะมาใช้ประโยชน์	256	64.0
13	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม	254	63.5
14	ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมกับชุมชนในกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	245	61.3
15	จัดทัศนศึกษาสถานที่ธรรมชาติ	212	53.0
16	ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์โบราณสถาน-วัตถุ	207	51.8
17	จัดให้มีการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม	193	48.3
18	สนับสนุนให้นักเรียนจัดสวนสมุนไพร/อนุรักษ์พันธุ์ไม้	189	47.3
19	รวมกลุ่มหารายได้ระหว่างเรียนจำหน่ายสินค้าปลอดสารพิษ	186	46.5
20	เชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม	182	45.5
21	รายการเสียงตามสายเผยแพร่ข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	180	45.0
22	จัดสัปดาห์รณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อม	173	43.3
23	ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประสานงานกับหน่วยงานสิ่งแวดล้อม	157	39.3
24	จัดกิจกรรมไต่เวทีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	132	33.0
25	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรรหาคู่แข่งที่รักษาสิ่งแวดล้อมดีเด่น	118	29.5

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม ผลรวมมากกว่า 100 % (N=400)

2.2 ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม

เมื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม จากผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 184 คน พบว่า ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม 5 อันดับแรกได้แก่ ทัศนศึกษา แหล่งธรรมชาติ รองลงมาคือ การปลูกต้นไม้ ปลูกป่า หรือการแบ่งเขตดูแลรักษาต้นไม้ กิจกรรมการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมนอกสถานที่ การดูแลรักษาความสะอาดเก็บขยะในชุมชนและชายหาด การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นต้น (ตาราง 7)

ตาราง 7 ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนต้องการเข้าร่วม

ลักษณะกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนต้องการเข้าร่วม	ความถี่	ร้อยละ
1. ทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ	38	20.63
2. การปลูกต้นไม้ การร่วมปลูกป่า และแบ่งเขตดูแลรักษาต้นไม้	30	16.30
3. เข้าค่ายสิ่งแวดล้อมนอกสถานที่	29	15.76
4. การเก็บขยะในชุมชน/ชายหาด	23	12.50
5. เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม	20	10.86
6. การอนุรักษ์ป่าไม้	18	9.82
7. ศึกษาธรรมชาติ	18	9.82
8. การเดินรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม	15	8.15
9. รักษาความสะอาดในโรงเรียน และชุมชน	13	7.06
10. นักเรียนได้ร่วมมือกันปฏิบัติจริง	12	6.52
11. การประดิษฐ์วัสดุธรรมชาติและ รีไซเคิล	10	5.43
12. ร่วมกิจกรรมพัฒนากับชุมชน	10	5.43
13. จัดแสดงละครเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	8	4.34
14. การจัดนิทรรศการ	8	4.34
15. การจัดอภิปรายได้ว่าที่ เรื่องสิ่งแวดล้อม	5	2.71
16. การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน	4	2.71
17. การจัดประกวดการรักษาสิ่งแวดล้อมดีเด่น	3	1.63
18. การร้องเพลง เล่นเกมสิ่งแวดล้อม	3	1.63

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม ผลรวมมากกว่า 100 % (N=184)

2.3 รายวิชาต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหลาย ๆ วิชาซึ่งมีทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือกรวมทั้งกิจกรรมบังคับและกิจกรรมเลือก โดยนักเรียนจำนวน 120 คนให้ความเห็นว่ารายวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ รายวิชาวิทยาศาสตร์ และรายวิชาสังคมศึกษา ในทุกระดับชั้น รองลงมาคือ รายวิชาสุขศึกษา รายวิชาเกษตร กิจกรรมชุมนุมสิ่งแวดล้อม รายวิชาภาษาไทย และศิลปะ (ตาราง 8)

ตาราง 8 รายวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

รายวิชาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ความถี่	ร้อยละ
1. วิชาวิทยาศาสตร์(วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์กายภาพ)	80	66.66
2. วิชาสังคมศึกษา	80	66.66
3. รายวิชาประชากรกับสิ่งแวดล้อม ส 053	67	55.83
4. รายวิชาประเทศของเรา ส 101	25	20.83
5. วิชาสุขศึกษา	22	18.33
6. วิชาเกษตร (โครงการเกษตร)	21	17.50
7. ชุมนุมนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	16	13.33
8. วิชาภาษาไทย	13	10.83
9. วิชาศิลปะ	7	5.83
10. วิชาพระพุทธศาสนา	5	4.16
11. วิชาพีชคณิต	3	2.50

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 หมวดวิชา ผลรวมมากกว่า 100 % (N=120)

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

เมื่อนำนักเรียนนอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาทั้งหมดที่เกิดต่อนักเรียน ชุมชน และประเทศชาติ จากจำนวนนักเรียน 220 คน ได้ให้ข้อมูลอย่างอิสระตอบได้ไม่เกิน 4 ข้อ เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาได้รับประโยชน์หลายประการ ประโยชน์ที่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบ 5 อันดับแรก ได้แก่ ทำให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมร้อยละ 30.9 รองลงมาทำให้สภาพบ้านเมืองน่าอยู่ร้อยละ 19.54 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ร้อยละ 16.81 รู้ถึงประโยชน์จากการรักษาสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 13.63 และเข้าใจถึงประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ร้อยละ 11.36 (ตาราง 9)

ตาราง 9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม	ความถี่	ร้อยละ
1. รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม	68	30.9
2. ทำให้บ้านเมืองน่าอยู่	43	19.54
3. ได้รับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	37	16.81
4. รู้ถึงประโยชน์จากการรักษาสิ่งแวดล้อม	30	13.63
5. เข้าใจถึงประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	25	11.36
6. รักและห่วงแหนสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	24	10.9
7. ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	19	8.63
8. มีอากาศบริสุทธิ์	18	8.18
9. มีป่าไม้ที่ร่มรื่น	15	6.18
10. สัตว์ป่าเพิ่มจำนวนมากขึ้น	12	5.45
11. มีชยะน้อยลง	12	5.45
12. ทำให้อากาศชุ่มชื้น ฝนตกตามฤดูกาล	12	5.45
13. ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	11	5.0
14. ได้เพื่อนที่มีความคิดเห็นเดียวกัน	11	5.0
15. ได้รักษาธรรมชาติให้สวยงาม	10	4.54
16. มีนิสัยรักการทำงาน	7	3.18
17. ป้องกัน บรรเทาปัญหาน้ำท่วม	7	3.18
18. ทำให้แม่น้ำ ลำคลองสะอาดขึ้น	7	3.18
19. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม	6	2.72
21. รู้จักอยู่กับธรรมชาติ	6	2.72
22. กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น	5	2.27

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แต่ไม่เกิน 4 ข้อ ผลรวมมากกว่า 100 % (N=220)

2.5 รูปแบบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนเลือกจะเข้าร่วม

เมื่อให้นักเรียนระบุกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่สนใจและเลือกจะเข้าร่วม โดยสามารถระบุได้เพียง 1 กิจกรรม จากนักเรียนที่ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน 256 คน พบว่า กิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากที่สุดได้แก่ กิจกรรมการปลูกป่า

รองลงมาคือกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้ การเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม การทัศนศึกษาธรรมชาติ และ การร่วมทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับชุมชน ส่วนกิจกรรมที่มีผู้สนใจน้อยเช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ และการรณรงค์เรื่องมลพิษทางอากาศ (ตาราง 10)

ตาราง 10 ลักษณะรูปแบบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเลือกที่จะเข้าร่วม

ลักษณะรูปแบบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนเลือกจะเข้าร่วม	ความถี่	ร้อยละ
1. การปลูกต้นไม้/ปลูกป่า	53	20.7
2. การอนุรักษ์ป่าไม้	31	12.10
3. การเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม	27	10.54
4. การทัศนศึกษาธรรมชาติ	20	7.81
5. การร่วมทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับชุมชน	16	6.25
6. การรักษาความสะอาด	12	4.68
7. การแยกขยะ/รีไซเคิล	12	4.68
8. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	11	4.29
9. การอนุรักษ์สัตว์ป่า	11	4.29
10. การสำรวจธรรมชาติ	9	3.51
11. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	8	3.12
12. การอนุรักษ์พืชสมุนไพร	7	2.73
13. การอบรมเชิงปฏิบัติการ	7	2.73
14. การแข่งขันตอบปัญหาสิ่งแวดล้อม	7	2.73
15. การอนุรักษ์น้ำ	6	2.34
16. การอนุรักษ์โบราณสถาน/วัตถุ	6	2.34
17. การรณรงค์ป้ายคำขวัญ	5	1.95
18. การปลูกผักปลอดสารพิษ	3	1.17
19. กิจกรรมการเกษตรปลอดสารพิษ	3	1.17
20. การรณรงค์มลพิษทางอากาศ	2	0.78

หมายเหตุ : ตอบได้ 1 ข้อ (N = 256)

ตอนที่ 3 สภาพการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ถึงสภาพการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน และสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า กลุ่มครูที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว 3 ปี และ 2 ปี ร้อยละ 25 เท่านั้น รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอน 1 ปี ร้อยละ 20 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 8 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 10 (ตาราง 11)

ตาราง 11 ประสบการณ์ในการสอนของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ประสบการณ์ในการสอน (ปี)	จำนวน (ร้อยละ)
1	4 (20.0)
2	5 (25.0)
3	5 (25.0)
4	1 (5.0)
5	3 (15.0)
8	1 (5.0)
10	1 (5.0)
รวม	20(100)

3.2 ระดับการปฏิบัติกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า ทั้ง 4 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย กิจกรรมส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากถึงมากที่สุด สรุปได้ดังนี้ (ตาราง 12)

3.2.1 การจัดตั้งชุมนุมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ในชั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างเลือกดำเนินการกิจกรรมแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วม เป็นอันดับแรก รองลงมาจัดให้มีครูที่ปรึกษารับผิดชอบโดยตรง

3.2.2 การรณรงค์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมดูแลรักษาความสะอาดและพัฒนาสิ่งแวดล้อมของ

ห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างดำเนินการจัดให้นักเรียนมีเวรรับผิดชอบความสะอาดของโรงเรียนมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือให้นักเรียนพัฒนาโรงเรียนในโอกาสพิเศษ

3.2.3 การรณรงค์ให้นักเรียนรักษาดินไม้และสิ่งแวดล้อม ในกิจกรรมนี้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการส่งเสริมให้ปลูกและรับผิดชอบดูแลต้นไม้ภายในโรงเรียนมากเป็นอันดับแรก รองลงมาจัดให้นักเรียนร่วมกันปลูกต้นไม้ในโรงเรียน

3.2.4 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี กลุ่มตัวอย่างดำเนินการ จัดตั้งถังขยะอย่างทั่วถึงและเพียงพอ มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือการใช้ที่เผาขยะของโรงเรียนและให้นักเรียนรู้การแยกขยะนำมาใช้ประโยชน์

3.2.5 การรณรงค์ให้นักเรียนและบุคลากรใช้พลังงานอย่างประหยัด กิจกรรมนี้ดำเนินการจัดบุคลากรรับผิดชอบซ่อมแซมดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้ามากเป็นอันดับแรก รองลงมาจัดบุคลากรซ่อมแซมดูแลก๊อกน้ำ

3.2.6 การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวาดภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมนี้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการจัดประกวดวาดภาพภายในโรงเรียน รองลงมาครูสนับสนุนให้นักเรียนส่งประกวดภายนอก

3.2.7 การจัดทัศนศึกษาแหล่งให้ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างดำเนินการจัดทัศนศึกษาแหล่งความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมากเป็นอันดับแรก เช่น สวนเกษตรธรรมชาติ รองลงมาจัดทัศนศึกษาแหล่งความรู้ในเรื่องคุณค่าของน้ำการอนุรักษ์น้ำ เช่น ป่าต้นน้ำ

3.2.8 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมจัดทำป้ายนิเทศสิ่งแวดล้อมมาก ในเรื่องการใช้พลังงานอย่างประหยัด ปัญหาการจราจร การกำจัดขยะที่ถูกวิธี สารพิษจากอาหาร และการอนุรักษ์โบราณสถาน/วัตถุและศิลปวัฒนธรรม

3.2.9 การจัดประกวดเรียงความ คำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จัดประกวดภายในโรงเรียนมากเป็นอันดับแรก รองลงมาส่งประกวดภายนอก

3.2.10 การเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการนำขยะมาใช้ประโยชน์มากเป็นอันดับแรก รองลงมาการอนุรักษ์พลังงาน อนุรักษ์น้ำ และอนุรักษ์สัตว์ป่า

3.2.11 การจัดอภิปรายได้ว่าที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เรื่องที่จัดได้แก่ การอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า การอนุรักษ์น้ำ รองลงมาคือเรื่องการรีไซเคิล

3.2.12 การจัดค่ายสิ่งแวดล้อม มีการจัดค่ายสิ่งแวดล้อมเรื่องค่ายอนุรักษ์โบราณสถานมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือค่ายเยาวชนอนุรักษ์น้ำ

3.2.13 การจัดกิจกรรมอิสระหารายได้ระหว่างเรียน พบว่ามีการปฏิบัติกันมากในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ตาราง 12 กิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน

ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. จัดตั้งชุมนุมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม				
- จัดและกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม	1(5.0)	13(65.0)	6(30.0)	-
- จัดให้มีครูที่ปรึกษารับผิดชอบโดยตรง	6(30.0)	13(65.0)	1(5.0)	-
- มีการดำเนินการกิจกรรมแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วม	10(50.0)	8(40.0)	2(10.0)	-
- มีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุง	2 (10.0)	14(70.0)	4(20.0)	-
2. มีการรณรงค์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมดูแล รักษาความสะอาดและพัฒนาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน				
- จัดประกวดความสะอาดของห้องเรียน	4(20.0)	11(55.0)	5(25.0)	-
- จัดให้มีเวรรับผิดชอบความสะอาดของโรงเรียน	12(60.0)	8(40.0)	-	-
- จัดให้นักเรียนพัฒนาโรงเรียนในโอกาสพิเศษ	9(45.0)	7(35.0)	4(20.0)	-
- จัดให้นักเรียนได้ร่วมพัฒนารักษาความสะอาดสถานที่	3(15.0)	12(60.0)	5(25.0)	-
สาธารณะ				
3. จัดให้มีการรณรงค์ให้นักเรียนรักษาดินไม้และสิ่งแวดล้อม				
- จัดให้นักเรียนร่วมปลูกต้นไม้ภายในโรงเรียน	6(30.0)	9(45.0)	3(15.0)	2(10.0)
- ส่งเสริมให้นักเรียนปลูกและรับผิดชอบดูแลต้นไม้ภายในโรงเรียน	5(25.0)	11(55.0)	2(10.0)	2(10.0)
- ส่งเสริมให้นักเรียนปลูกดูแลต้นไม้ที่บ้านตนเอง	1(5.0)	11(55.0)	7(35.0)	1(5.0)
- จัดให้นักเรียนได้ร่วมปลูกต้นไม้ในวันสำคัญ	4(20.0)	8(40.0)	7(35.0)	1(5.0)
4. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะอย่างถูกต้อง				
- หน้าที่เฉพาะของโรงเรียน	4(20.0)	8(40.0)	4(20.0)	(20.0)
- จัดตั้งถังขยะอย่างทั่วถึงและเพียงพอ	5(25.0)	8(40.0)	4(20.0)	3(15.0)
- ให้นักเรียนรู้จักแยกขยะนำมาใช้ประโยชน์	3(15.0)	9(45.0)	6(30.0)	2(10.0)
- จัดให้มีกลุ่มทำปุ๋ยหมักจากขยะ	1(5.0)	7(35.0)	6(30.0)	6(30.0)
- จัดกลุ่มดูแลความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม	2(10.0)	7(35.0)	5(25.0)	6(30.0)
- จัดให้มีบ่อพักน้ำทิ้ง	2(10.0)	6300)	7(35.0)	5(30.0)

ตาราง 12 (ต่อ)

ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน	ระดับปฏิบัติ			
	4	3	2	1
5. มีการรณรงค์ให้นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนใช้พลังงานอย่างประหยัด				
- เชิญวิทยากรให้ความรู้เรื่องการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด	2(10.0)	3(15.0)	9(45.0)	6(30.0)
- จัดกลุ่มดูแลทำความสะอาดหลอดไฟเป็นประจำ	3(15.0)	5(15.0)	6(30.0)	6(30.0)
- จัดบุคลากรรับผิดชอบซ่อมแซมดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้า	7(35.0)	9(45.0)	4(20.0)	-
- จัดบุคลากรซ่อมแซมดูแลก๊อกน้ำ	2(10.0)	9(45.0)	8(40.0)	1(5.0)
6. มีการจัดวาดภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
- ประกวดวาดภาพภายในโรงเรียน	3(15.0)	5(25.0)	9(45.0)	3(15.0)
- ส่งประกวดภายนอก	2(10.0)	5(25.0)	8(40.0)	5(15.0)
7. มีการจัดทัศนศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
- คุณค่าของน้ำและการอนุรักษ์น้ำ	10(50.0)	4(20.0)	6(30.0)	-
- คุณค่าของป่าไม้และสัตว์ป่า	1(5.0)	8(40.0)	7(35.0)	4(20.0)
- คุณค่าของอากาศและมลพิษทางอากาศ	2(10.0)	8(40.0)	5(35.0)	5(25.0)
- มลพิษทางเสียง	2(10.0)	6(30.0)	7(35.0)	5(25.0)
- พิษของสารเคมี	2(10.0)	6(30.0)	6(30.0)	6(30.0)
- สารพิษในอาหาร	2(10.0)	8(40.0)	4(20.0)	6(30.0)
- การประหยัดพลังงาน	2(10.0)	7(35.0)	6(30.0)	5(25.0)
- ระบบการกำจัดขยะที่ถูกต้อง	2(10.0)	8(40.0)	7(35.0)	3(15.0)
- สุขภาพอนามัย	10(50.0)	6(30.0)	4(20.0)	-
- การจราจร	-	8(40.0)	9(45.0)	3(15.0)
- โบราณสถานวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม	-	9(45.0)	8(40.0)	3(15.0)
8. จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศสิ่งแวดล้อม				
- คุณค่าของการใช้น้ำและการอนุรักษ์น้ำ	5(25.0)	6(30.0)	6(30.0)	3(15.0)
- คุณค่าของต้นไม้ ป่าไม้ และสัตว์ป่า	4(20.0)	8(40.0)	6(30.0)	2(10.0)
- มลพิษของอากาศ	4(20.0)	9(45.0)	6(30.0)	1(5.0)
- มลภาวะทางเสียง	5(25.0)	9(45.0)	5(25.0)	1(5.0)
- สารพิษจากอาหาร	4(20.0)	11(55.0)	4(20.0)	1(5.0)
- สารพิษจากสารเคมี	3(15.0)	11(55.0)	5(25.0)	1(5.0)
- การกำจัดขยะที่ถูกต้อง	3(15.0)	12(60.0)	4(20.0)	1(5.0)
- สิ่งเสพติดให้โทษและพิษภัย	4(20.0)	10(50.0)	5(25.0)	1(5.0)

ตาราง 12 (ต่อ)

ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน	ระดับปฏิบัติ			
	4	3	2	1
- ปัญหาการจราจร	4(20.0)	12(60.0)	3(15.0)	1(5.0)
- โบราณสถานวัตถุ และศิลปวัฒนธรรม	5(25.0)	10(50.0)	4(20.0)	1(5.0)
- การให้พลังงานอย่างประหยัด	6(30.0)	10(50.0)	3(15.0)	1(5.0)
- ปัญหาสุขภาพอนามัยจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ	3(15.0)	11(55.0)	4(20.0)	2(10.0)
9. การประกวดเรียงความ คำขวัญ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
- ประกวดกันภายในโรงเรียน	1(5.0)	12(60.0)	6(30.0)	1(5.0)
- ส่งประกวดภายนอก	2(10.0)	9(45.0)	7(35.0)	3(15.0)
10. มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้กับนักเรียน				
- การอนุรักษ์ป่าไม้	1(5.0)	6(30.0)	10(50.0)	2(10.0)
- การอนุรักษ์น้ำ	3(15.0)	5(25.0)	9(45.0)	5(15.0)
- การอนุรักษ์สัตว์ป่า	3(15.0)	5(25.0)	8(40.0)	4(20.0)
- การอนุรักษ์พลังงาน	2(10.0)	6(30.0)	6(30.0)	5(25.0)
- การท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์	1(5.0)	8(40.0)	8(40.0)	3(15.0)
- การนำขยะมาใช้ประโยชน์	2(10.0)	7(35.0)	8(40.0)	3(15.0)
11. จัดการอภิปรายได้ว่าพิษของนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม				
- การอนุรักษ์ป่าไม้ สัตว์ป่า	2(10.0)	4(20.0)	10(50.0)	4(20.0)
- การอนุรักษ์น้ำ	2(10.0)	4(20.0)	8(40.0)	6(30.0)
- การอนุรักษ์พลังงาน	1(5.0)	4(20.0)	11(55.0)	4(20.0)
- การรีไซเคิล	-	6(30.0)	8(40.0)	6(30.0)
12. จัดให้มีการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม				
- ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่า	1(5.0)	4(20.0)	9(45.0)	6(30.0)
- ค่ายเยาวชนอนุรักษ์น้ำ	1(5.0)	5(25.0)	6(30.0)	8(40.0)
- ค่ายอนุรักษ์โบราณสถาน	2(10.0)	4(20.0)	8(40.0)	6(30.0)
13. อาชีพอิสระให้นักเรียนรวมกลุ่มหารายได้ระหว่างเรียน				
- การปลูกผักปลอดสารพิษ	-	5(25.0)	13(65.0)	2(10.0)
- จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ปลอดสารพิษ	-	3(15.0)	14(70.0)	3(15.0)

3.3 การจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อม ถึงลักษณะการจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

3.3.1 ลักษณะการจัดการกิจกรรม

โรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน มีการดำเนินการจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาสอดแทรกควบคู่กับการจัดการกิจกรรมในหลักสูตรกิจกรรม พ.ศ.2521 และฉบับปรับปรุง 2533 ทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย คือ กิจกรรมบังคับในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คาบต่อสัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด และผู้นำเพื่อประโยชน์ และกิจกรรมเลือกในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 1 คาบ/สัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมชุมนุมเลือกตามความสนใจ และนักศึกษาวิชาทหาร

3.3.2 วิธีการจัดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเลือก

การจัดการกิจกรรมดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดกิจกรรม โดยแจ้งให้ครูผู้สอนทราบเพื่อสำรวจความสนใจ และความต้องการของครูในการเปิดชุมนุม จากนั้นทำการติดประกาศประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมชุมนุมที่จะเปิดว่าเป็นชุมนุมใดบ้าง พร้อมระบุจำนวนนักเรียนที่จะรับได้ ใช้เกณฑ์ครู 1 คนต่อนักเรียนอย่างน้อย 20 คนขึ้นไป จากนั้นให้นักเรียนเลือกชุมนุม หรือกำหนดกิจกรรมชุมนุมเองได้ตามความสนใจ นำเสนอแบบฟอร์มการจดทะเบียนตั้งชุมนุมผ่านหัวหน้าหมวดกิจกรรม และเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน

3.3.3 การประเมินผลกิจกรรม

การประเมินผลกิจกรรมตามระเบียบการประเมินผลกิจกรรม พ.ศ.2533 กำหนดเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่น้อยกว่า 80% ของเวลาเรียนในภาคเรียนนั้น หรือประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านจุดประสงค์สำคัญที่กำหนดไว้ระหว่างนักเรียนกับครูที่ปรึกษากิจกรรม

3.3.4 วิธีการจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน

วิธีการจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ทำได้หลายลักษณะตามโอกาส ความเหมาะสม และความพร้อมของโรงเรียน ซึ่งมีทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร กล่าวคือ กิจกรรมชุมนุมตามความสนใจหรือถนัดของนักเรียน ได้แก่ ชุมนุมสิ่งแวดล้อม ชุมนุมประดิษฐ์เศษวัสดุ รีไซเคิล ชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดถึงกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และผู้นำเพื่อประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมตามโครงการ หรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน หมวดวิชา หรือฝ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าสิ่งแวดล้อม ค่าวิทยาศาสตร์ การทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติ การแข่งขันทางทักษะวิชาการทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมตามโครงการพิเศษ เช่น กิจกรรมพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวัน

สำคัญ การเข้าร่วมพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมอบรมสัมมนากับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมบูรณาการในเนื้อหาวิชาของหมวดต่าง ๆ เช่น โครงการสิ่งแวดล้อม โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการอาชีพอิสระ โครงการคหกรรม การสำรวจชุมชน การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3.3.5 ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อม เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีพัฒนาการในหลาย ๆ ด้านเป็นไปในทิศทางที่ดี เป็นประโยชน์ทั้งตัวนักเรียน สังคม และประเทศชาติ เป็นการฝึกให้นักเรียนร่วมทำงานกลุ่ม รู้จักการประสานงานภายในและภายนอกโรงเรียน มีความรับผิดชอบ กล้าหาญ มีความเป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ดีสามารถสร้างชื่อเสียงให้ตนเองและโรงเรียนได้

3.3.6 บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อม เห็นว่า บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ให้ได้บรรลุผลถึงวัตถุประสงค์ ถึงขั้นที่นักเรียนเกิดความตระหนัก รักและห่วงแหนในสิ่งแวดล้อม บทบาทของครูที่ปรึกษาที่ควรปฏิบัติคือ เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมแก่นักเรียน ให้ความรู้และข้อมูลใหม่ ๆ ตามโอกาส ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนเพื่อชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมสร้างผลงาน ให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักเรียนมาร่วมทำกิจกรรม สนใจติดตามข่าวสารต่าง ๆ เสมอ ร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออก ประเมินผลกิจกรรมและนำผลไปปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดอย่างสม่ำเสมอ

3.3.7 ปัญหาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ถึงสภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม พบว่า ครูมีงานประจำในการสอนมากทำให้มีเวลาในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนน้อย ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรม ขาดแหล่งความรู้ หรือสื่อในการสอนสิ่งแวดล้อม เวลาในการทำกิจกรรมน้อย เพื่อนร่วมงานให้ความร่วมมือน้อย ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญไม่ให้การสนับสนุน และผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

3.3.8 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ผู้บริหารและครูที่ปรึกษากิจกรรม ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ว่า ต้องจัดให้มีงบประมาณในส่วนการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ จัดทีมงานรับผิดชอบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยตรง จัดทำแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หรือกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนในธรรมนูญโรงเรียน ครูทุกคนเข้าร่วมการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม และผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้ง

ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ทางด้านสื่อ เอกสารความรู้ วิทยากร และการอบรมครูผู้สอนสิ่งแวดล้อมที่กระทำเป็นประจำ และที่ขาดไม่ได้คือความร่วมมือจากผู้ประกอบการที่จะให้การสนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม

3.3.9 โครงการสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จ

โครงการสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 โรงเรียน ที่น่าสนใจมีดังนี้

โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ไม่ปรากฏกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เด่นชัด แต่มีการดำเนินการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมชุมนุมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชุมนุมนอนุรักษ์มรดกไทย นักสะสม ประดิษฐ์เศษวัสดุ รีไซเคิล พิทักษ์สิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน

โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ จัดให้มีการรณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา โดยการนำปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนมาเป็นกรณีศึกษาของนักเรียนและชุมชนร่วมกันแก้ไข และขยายผลไปยังโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งการให้นักเรียนสำรวจชุมชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม นำมาสู่การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรเอกชนภายนอก คือ กลุ่มเยาวชนสมิหลา ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่รู้จักของชุมชนภายนอกทั้งในท้องถิ่นและระดับประเทศ

โรงเรียนวรรณาริเฉลิม มีกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่เด่น และประสบความสำเร็จหลายโครงการ คือ การอนุรักษ์ลิงเขาตั้งกวน เพื่อหาเงินมาซื้อกล้วยเลี้ยงลิง ทำให้ลิงมีอาหารกินไม่ลงจากเขามาทำลายข้าวของชาวบ้านที่อยู่บริเวณนั้น และมีฝูงลิงให้นักท่องเที่ยวได้ดู ดึงดูดคนให้มาท่องเที่ยวบริเวณเขาตั้งกวน สร้างรายได้ให้คนในชุมชน และกิจกรรมกลุ่มรักษาความสะอาดหาดสมิหลา มีการแบ่งกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบการรักษาความสะอาดของหาดสมิหลาตลอดแนว ทำให้มีชายหาดที่สวยงามสะอาด นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนชื่นชมความงามของทะเลและชายหาดสมิหลา ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้รับรางวัลจากเทศบาลเมือง และสำนักงานนโยบายและแผนกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ.2539 นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มพลเมืองเด็กสงขลา หรือกลุ่มเยาวชนสมิหลา ศึกษาชุมชนเรื่องคุณค่าวิถีชีวิตของคนสงขลา ทำให้นักเรียนได้เข้าใจความเป็นมาของชุมชน และการจัดการสิ่งแวดล้อมคลองสำโรง ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของชุมชนสงขลา

โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา มีกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่เด่น คือโครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติ จัดให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนปลูกต้นไม้ 1 ต้นต่อ 2 คน ทำให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนซึ่งเป็นที่โล่งร่มรื่นขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกันจึงจัดโครงการสวนสวยโรงเรียนงาม

เพื่อจัดตกแต่งภูมิทัศน์ของโรงเรียนด้วยสวนหย่อม ตามบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยจัดนักเรียนรับผิดชอบทำความสะอาด ทำให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม นอกจากนี้ยังมีโครงการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของประดับและเครื่องใช้ และโครงการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในสถานศึกษาของครู เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน จากการดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมดีเด่นระดับจังหวัด 3 ปี คือ ปี 2537 ,2538 ,2539 และได้รับรางวัลกิจกรรมดีเด่นด้านการแก้ไขและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา อันดับที่ 2 ในระดับเขต ปี 2359 จัดโดยกรมสามัญศึกษาร่วมกับกลุ่มบริษัทไวรรอย และโรงเรียนได้รับการคัดเลือก ถ่ายทำรายการ "คิดแล้วทำ" ทางช่อง 9 อสมท. ปี 2540 ซึ่งเป็นรายการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในโรงเรียน

3.3.10 หัวข้อเรื่องหรือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ควรจัดให้นักเรียน

ผู้บริหาร และครูที่ปรึกษา มีความเห็นว่า การเลือกจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาให้นักเรียนต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะนั้น การพัฒนาชุมชน นโยบายของกรมสามัญศึกษา และของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งแผนงานหรือนโยบายของโรงเรียน และความต้องการของนักเรียนผู้ที่จะดำเนินงานกิจกรรม

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบและขั้นตอน ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

4.1. ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขั้นตอน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขั้นตอนในระดับมาก ดังสามารถแยกอธิบายความต้องการตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ตาราง 13)

4.1.1. ร่วมวางแผนกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมประชุมปรึกษาเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 25.5 รองลงมา มีความต้องการร่วมประชุมวางแผน และร่วมคิดวิธีการประเมินผล

4.1.2 ร่วมตัดสินใจ ขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 26.5 รองลงมา ร่วมเลือกวิธีการดำเนินงาน และร่วมเลือกวิธีการประเมินผล

4.1.3 ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมดูแลรักษามากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 34.5 รองลงมา มีความต้องการร่วมออกแรงร่วมสนับสนุนบุคคลเข้าร่วม และต้องการร่วมออกเงินและวัสดุ เป็นอันดับสุดท้าย

4.1.4 ร่วมติดตามประเมินผล กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการร่วมติดตามผลงานมากเป็นอันดับแรก รองลงมา มีความต้องการร่วมหาทางแก้ไข และร่วมสรุปผล

ตาราง 13 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขั้นตอน

4.1 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขั้นตอน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.1.1 ร่วมวางแผนกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
- ร่วมประชุมปรึกษา	99 (25.5)	140 (36.1)	110 (28.4)	33 (8.5)	6 (1.5)
- ร่วมวางแผน	86 (22.2)	143 (36.9)	120 (30.9)	34 (8.8)	5 (1.3)
- ร่วมคิดวิธีประเมินผล	86 (22.2)	139 (35.8)	112 (28.9)	35 (9.0)	16 (4.1)
4.1.2 ร่วมตัดสินใจ					
- เลือกวิธีการดำเนินงาน	96 (24.7)	151 (38.9)	105 (27.1)	32 (8.2)	4 (1.0)
- เลือกกิจกรรม	103 (26.5)	150 (38.7)	104 (26.8)	30 (7.7)	1 (0.3)
- เลือกวิธีประเมินผล	78 (20.1)	147 (37.9)	114 (29.4)	44 (11.3)	5 (1.3)
4.1.3 ร่วมปฏิบัติตามโครงการ					
- ร่วมออกแรง	115 (29.6)	139 (35.8)	101 (26.0)	27 (7.0)	6 (1.5)
- ร่วมออกเงิน/วัสดุ	76 (19.6)	129 (33.2)	125 (32.2)	46 (11.9)	12 (3.1)
- ร่วมสนับสนุนบุคคลเข้าร่วม	118 (30.4)	127 (32.7)	107 (27.6)	23 (5.9)	13 (3.4)
- ร่วมดูแลรักษา	134 (34.5)	140 (36.1)	78 (20.1)	26 (6.7)	10 (2.6)

หมายเหตุ : N = 388

ตาราง 13 (ต่อ)

4.1 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขั้นตอน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.1.4 ร่วมติดตามประเมินผล					
- ร่วมติดตามผลงาน	117 (30.2)	147 (37.9)	97 (25.0)	23 (5.9)	4 (1.0)
- ร่วมหาทางแก้ไข	117 (30.2)	132 (34.0)	97 (25.0)	38 (9.8)	4 (1.0)
- ร่วมสรุปผล	95 (24.5)	138 (35.6)	111 (28.6)	34 (8.8)	10 (2.6)

หมายเหตุ : N = 388

4.2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบ

ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบมี 8 รูปแบบจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับมากสามารถอธิบายกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบดังนี้ (ตาราง 14)

4.2.1 ร่วมเป็นผู้นำ ในรูปแบบนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการร่วมเรียกร้องกิจกรรมมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 23.8 รองลงมาร่วมเรียกร้องเป็นผู้จัดให้มีกิจกรรม และร่วมเป็นประธานกลุ่ม

4.2.2 ร่วมเป็นกรรมการ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดมาร้อยละ 18.6 รองลงมาต้องการร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษา

4.2.3 ร่วมประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมเผยแพร่ผลงานกลุ่มมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 รองลงมาต้องการร่วมเผยแพร่ข่าวสาร

4.2.4 ร่วมเป็นผู้ชักชวน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วมมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 30.9 และรองลงมาต้องการร่วมชักชวนผู้ปกครองมาสนับสนุน

4.2.5 ร่วมประชุม ในรูปแบบนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการร่วมประชุมตามวาระปกติมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 24.2 รองลงมาต้องการร่วมประชุมตามวาระพิเศษ

4.2.6 ร่วมบำรุงรักษา กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมดูแลรักษาโครงการมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 26.5 รองลงมาต้องการร่วมปฏิบัติงานพิเศษ

4.2.7 ร่วมดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการร่วมออกแรงมากเป็นอันดับแรก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 25.3 รองลงมาช่วยออกวัสดุ และร่วมออกเงิน

4.2.8 ร่วมประเมินผล กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการระดับมากที่สุดร้อยละ 22.4 และระดับมากร้อยละ 37.6

ตาราง 14 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบ

4.2 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามรูปแบบ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.2.1 ร่วมเป็นผู้นำ					
- เป็นผู้จัดตั้งกลุ่ม	81 (20.9)	134 (34.5)	107 (27.6)	50 (12.9)	16 (4.1)
- เรียกร้องให้มีกิจกรรม	92 (23.8)	131 (33.8)	97 (25.0)	51 (13.1)	17 (4.1)
- เป็นประธานกลุ่ม	73 (18.8)	117 (30.2)	97 (25.0)	69 (17.8)	32 (8.3)
4.2.2. ร่วมเป็นกรรมการ					
- คณะกรรมการดำเนินงาน	72 (18.6)	141 (36.3)	102 (26.3)	49 (12.6)	24 (6.2)
- กรรมการที่ปรึกษา	73 (18.8)	134 (34.5)	102 (26.3)	55 (14.2)	24 (6.2)

หมายเหตุ : N = 388

ตาราง 14 (ต่อ)

4.2 ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามรูปแบบ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.2.3. ร่วมประชาสัมพันธ์					
- เผยแพร่ข่าวสาร	101 (26.0)	130 (33.5)	98 (25.3)	50 (12.9)	9 (2.3)
- เผยแพร่ผลงานกลุ่ม	98 (25.3)	146 (37.6)	92 (23.7)	47 (12.1)	5 (1.3)
4.2.4 ร่วมเป็นผู้ชักชวน					
- ชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วม	120 (30.9)	138 (35.6)	87 (22.4)	36 (9.3)	7 (1.8)
- ชักชวนผู้ปกครองมาสนับสนุน	105 (27.1)	132 (34.0)	99 (25.5)	37 (9.5)	15 (3.9)
4.2.5 ร่วมประชุม					
- ประชุมตามวาระปกติ	94 (24.2)	140 (36.1)	107 (27.6)	34 (8.8)	13 (3.4)
- ประชุมตามวาระพิเศษ	88 (22.7)	128 (33.0)	113 (29.1)	48 (12.4)	11 (2.8)
4.2.6 ร่วมบำรุงรักษา					
- ดูแลรักษาโครงการ	103 (26.5)	148 (38.1)	91 (23.5)	36 (9.3)	10 (2.6)
- ปฏิบัติงานพิเศษ	97 (25.0)	148 (38.1)	103 (26.5)	30 (7.7)	10 (2.6)
4.2.7 ร่วมดำเนินการ					
- ร่วมออกแรง	98 (25.3)	130 (33.5)	119 (30.7)	35 (9.0)	6 (1.5)
- ร่วมออกวัสดุ	69 (17.8)	131 (33.8)	134 (34.5)	44 (11.3)	10 (2.6)
- ร่วมออกเงิน	57 (14.7)	122 (31.4)	141 (36.3)	53 (13.7)	15 (3.9)
4.2.8 ร่วมประเมินผล	87 (22.4)	146 (37.6)	118 (30.4)	28 (7.2)	9 (2.3)

หมายเหตุ : N = 388

4.3 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขั้นตอน

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนใน 4 ขั้นตอน เฉพาะกลุ่มนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามขั้นตอน ดังนี้ (ตาราง 15)

4.3.1 ร่วมวางแผนกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมประชุมปรึกษาเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดร้อยละ 16.3 รองลงมาร่วมคิดวิธีประเมินผล และร่วมวางแผนกิจกรรม

4.3.2 ร่วมตัดสินใจ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมเลือกวิธีการดำเนินงานเป็นอันดับแรก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดร้อยละ 14.9 รองลงมาส่วนร่วมเลือกกิจกรรม และเลือกวิธีประเมินผล

4.3.3 ร่วมปฏิบัติตามโครงการ กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมดูแลรักษาเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดร้อยละ 14.0 รองลงมาร่วมสนับสนุนบุคคลเข้าร่วม ร่วมออกแรง และร่วมออกเงินวัสดุ

4.3.4 ร่วมติดตามประเมินผล ขั้นตอนนี้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมติดตามผลงานเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุดร้อยละ 14.0 รองลงมาร่วมหาทางแก้ไข และร่วมสรุปผล

ตาราง 15 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามขั้นตอน

4.3 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขั้นตอน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.3.1 ร่วมวางแผนกิจกรรมสิ่งแวดล้อม					
- ร่วมประชุมปรึกษา	36 (16.3)	63 (28.5)	77 (34.8)	32 (14.5)	13 (5.9)
- ร่วมวางแผน	30 (13.6)	61 (27.6)	89 (40.3)	26 (11.8)	15 (6.8)
- ร่วมคิดวิธีประเมินผล	32 (14.5)	60 (27.1)	80 (36.2)	36 (16.3)	13 (5.9)

หมายเหตุ : N = 221

ตาราง 15 (ต่อ)

4.3 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามขั้นตอน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.3.2 ร่วมตัดสินใจ					
- เลือกวิธีการดำเนินงาน	33 (14.9)	61 (27.6)	87 (39.4)	29 (13.1)	11 (5.0)
- เลือกกิจกรรม	32 (14.5)	60 (27.1)	86 (38.9)	33 (14.9)	10 (4.5)
- เลือกวิธีประเมินผล	27 (12.2)	64 (29.0)	83 (37.6)	36 (16.3)	11 (5.0)
4.3.3 ร่วมปฏิบัติตามโครงการ					
- ร่วมออกแรง	30 (13.6)	62 (28.1)	77 (34.8)	40 (18.1)	12 (5.4)
- ร่วมออกเงิน/วัสดุ	27 (12.2)	54 (24.4)	91 (41.2)	37 (16.7)	12 (5.4)
- ร่วมสนับสนุนบุคคลเข้าร่วม	26 (11.8)	68 (30.8)	83 (37.6)	32 (14.3)	12 (5.4)
- ร่วมดูแลรักษา	31 (14.0)	67 (30.3)	74 (33.5)	38 (17.2)	11 (5.0)
4.3.4 ร่วมติดตามประเมินผล					
- ร่วมติดตามผลงาน	31 (14.0)	67 (30.3)	67 (30.3)	43 (19.5)	13 (5.9)
- ร่วมหาทางแก้ไข	26 (11.8)	66 (29.9)	77 (34.8)	38 (17.2)	14 (6.3)
- ร่วมสรุปผล	21 (9.5)	66 (29.9)	74 (33.5)	43 (19.5)	17 (7.7)

หมายเหตุ : N = 221

4.4. ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมตามรูปแบบ

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมตามรูปแบบ 8 รูปแบบ เฉพาะกลุ่มนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในทุกรูปแบบในระดับปานกลางดังนี้ (ตาราง 16)

4.4.1 ร่วมเป็นผู้นำ ในรูปแบบนี้กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมเรียกร้องให้มีกิจกรรมมากเป็นอันดับแรก โดยมีระดับมากที่สุดร้อยละ 13.1 รองลงมาร่วมเป็นประธานกลุ่ม และเรียกร้องให้มีกิจกรรม

4.4.2 ร่วมเป็นกรรมการ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษามากเป็นอันดับแรก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ร้อยละ 14.5 รองลงมาร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน

4.4.3 ร่วมประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมเผยแพร่ข่าวสารมากเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.5 รองลงมาร่วมเผยแพร่ผลงานกลุ่ม

4.4.4 ร่วมเป็นผู้ชักชวน กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วมมากเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.5 รองลงมาชักชวนผู้ปกครองมาสนับสนุน

4.4.5 ร่วมประชุม กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมประชุมตามวาระปกติมากเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.3 รองลงมาร่วมประชุมตามวาระพิเศษ

4.4.6 ร่วมบำรุงรักษา กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมร่วมดูแลรักษาโครงการมากเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ร้อยละ 6.8 รองลงมาร่วมปฏิบัติงานพิเศษ

4.4.7 ร่วมดำเนินการ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมออกแรงมากเป็นอันดับแรก โดยมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ร้อยละ 7.2 รองลงมาร่วมออกวัสดุ และร่วมออกเงินตามลำดับ

4.4.8 ร่วมประเมินผล ในรูปแบบนี้กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดร้อยละ 7.2

ตาราง 16 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาตามรูปแบบ

4.4 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามรูปแบบ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.4.1. ร่วมเป็นผู้นำ					
- เป็นผู้จัดตั้งกลุ่ม	27 (12.2)	52 (23.5)	78 (35.3)	49 (22.2)	15 (6.8)
- เรียกร้องให้มีกิจกรรม	29 (13.1)	57 (25.8)	76 (34.4)	40 (18.1)	19 (8.6)
- เป็นประธานกลุ่ม	22 (10.0)	58 (26.2)	85 (38.5)	37 (16.7)	19 (8.6)
4.4.2. ร่วมเป็นกรรมการ					
- คณะกรรมการดำเนินงาน	25 (11.3)	53 (24.0)	83 (37.6)	43 (19.5)	17 (7.7)
- กรรมการที่ปรึกษา	32 (14.5)	54 (24.4)	78 (35.3)	38 (7.2)	19 (8.6)
4.4.3. ร่วมประชาสัมพันธ์					
- เผยแพร่ข่าวสาร	21 (9.5)	67 (30.3)	85 (38.5)	31 (14.1)	17 (7.7)
- เผยแพร่ผลงานกลุ่ม	26 (11.8)	55 (24.9)	87 (39.4)	41 (18.6)	12 (5.4)
4.4.4 ร่วมเป็นผู้ชักชวน					
- ชักชวนเพื่อน ๆ เข้าร่วม	21 (9.5)	68 (30.8)	90 (40.7)	33 (14.9)	9 (4.1)
- ชักชวนผู้ปกครองมาสนับสนุน	20 (9.0)	66 (29.9)	87 (39.4)	38 (17.2)	10 (4.5)

หมายเหตุ : N = 221

ตาราง 16 (ต่อ)

4.4 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามรูปแบบ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)
4.4.5. ร่วมประชุม					
- ประชุมตามวาระปกติ	25 (11.3)	54 (24.4)	84 (38.0)	46 (20.8)	12 (5.4)
- ประชุมตามวาระพิเศษ	24 (10.9)	54 (24.4)	84 (38.0)	50 (22.6)	9 (4.1)
4.4.6 ร่วมบำรุงรักษา					
- ดูแลรักษาโครงการ	15 (6.8)	60 (27.1)	95 (43.0)	43 (19.5)	8 (3.6)
- ปฏิบัติงานพิเศษ	24 (10.9)	50 (22.6)	102 (46.2)	38 (17.2)	15 (6.8)
4.4.7 ร่วมดำเนินการ					
- ร่วมออกแรง	16 (7.2)	46 (20.8)	103 (46.6)	42 (19.0)	14 (6.3)
- ร่วมออกวัสดุ	12 (5.4)	48 (21.7)	109 (49.3)	39 (17.6)	13 (5.9)
- ร่วมออกเงิน	6 (2.7)	46 (20.8)	104 (47.1)	48 (21.7)	17 (7.9)
4.4.8 ร่วมประเมินผล					
	16 (7.2)	50 (22.6)	96 (43.4)	46 (20.8)	13 (5.9)

หมายเหตุ : N = 221

ตอนที่ 5 การศึกษาเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่วางไว้

สมมุติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกันทั้งในด้านความต้องการและระดับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 17) และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาพบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีคะแนนของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 18) นั่นคือไม่ว่านักเรียนชาย หรือนักเรียนหญิงมีความต้องการมีส่วนร่วม และมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาจำแนกตามเพศ

<u>ความต้องการมีส่วนร่วม</u>	n	\bar{x}	sd	df	t
<u>เพศ</u>					
ชาย	119	110.3866	21.2037	386	-.060
หญิง	269	110.5159	19.7652		

P > .05

ตาราง 18 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษาจำแนกตามเพศ

ระดับการมีส่วนร่วม	n	\bar{x}	sd	df	t
เพศ					
ชาย	73	90.0000	23.9165	224	-1.808
หญิง	153	96.2750	24.6206		

P > .05

สมมุติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน แผนการเรียน ระดับผลการเรียน และหมวดวิชาที่ชอบเรียนต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ระดับชั้นเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 19) และเมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 20) นั่นคือไม่ว่านักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการมีส่วนร่วม และมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม ระดับชั้นเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	265	110.2113	20.9234	386	-.383
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	123	111.0553	18.5798		

$P > .05$

ตาราง 20 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ระดับการมีส่วนร่วม ระดับชั้นเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	149	95.7987	25.5842	224	1.324
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	77	91.2468	22.1663		

$P > .05$

ระดับผลการเรียน

นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนพอใช้ถึงปานกลาง และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนดีถึงดีมาก มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 21) และเมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนพอใช้ถึงปานกลาง และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนดีถึงดีมาก มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 22) นั่นคือนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนพอใช้ถึงปานกลาง มีความต้องการมีส่วนร่วมและมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาแตกต่างจากนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนดีถึงดีมาก

ตาราง 21 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามระดับผลการเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม ระดับผลการเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
ระดับพอใช้ถึงปานกลาง	240	108.3000	20.0544	368	-2.729*
ระดับดีถึงดีมาก	148	114.0122	19.9735		

*P < .05

ตาราง 22 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามระดับผลการเรียน

ระดับการมีส่วนร่วม ระดับผลการเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
ระดับพอใช้ถึงปานกลาง	138	91.6159	24.1148	224	-2.035*
ระดับดีถึงดีมาก	88	98.3750	24.7155		

*P < .05

แผนการเรียน

นักเรียนที่เลือกเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และนักเรียนที่เลือกเรียนในแผนการเรียนศิลป์ภาษามีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 23) และเมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ของนักเรียนที่เลือกเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ภาษามีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 24) นั่นคือไม่ว่านักเรียนที่เลือกเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ หรือแผนการเรียนศิลป์ภาษามีความต้องการมีส่วนร่วม และมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามแผนการเรียน

ความต้องการมีส่วนร่วม แผนการเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์	232	111.3276	21.1239	384	.999
แผนการเรียนศิลป์ภาษา	154	109.2260	18.8245		

P > .05

ตาราง 24 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามแผนการเรียน

ระดับการมีส่วนร่วม แผนการเรียน	n	\bar{x}	sd	df	t
แผนการเรียนวิทยาศาสตร์	137	93.2774	27.8604	222.840	-.769
แผนการเรียนศิลป์ภาษา	88	95.6477	18.3541		

P > .05

หมวดวิชา

นักเรียนที่ชอบเรียนในหมวดวิชาวิทย์-คณิต และนักเรียนที่ชอบเรียนในหมวดวิชาภาษาไทย-สังคม ศิลปะ และพลานามัย มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 25) และเมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า นักเรียนที่ชอบเรียนในหมวดวิชาวิทย์-คณิต และนักเรียนที่ชอบเรียนในหมวดวิชาภาษาไทย-สังคม ศิลปะ และพลานามัย มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ . 05 (ตาราง 26) นั่นคือไม่ว่านักเรียนที่ชอบเรียนในหมวดวิชาวิทย์-คณิต หรือหมวดวิชาภาษาไทย สังคม ศิลปะ และพลานามัย มีความต้องการและมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามหมวดวิชา

ความต้องการมีส่วนร่วม หมวดวิชา	n	\bar{x}	sd	df	t
วิทย์ - คณิต	184	111.3251	220.3259	386	1.267
ภาษาไทย/สังคม ศิลปะ/พลานามัย	204	109.2466	20.0361		

P > .05

ตาราง 26 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
ศึกษาจำแนกตามหมวดวิชา

ระดับการมีส่วนร่วม หมวดวิชา	n	\bar{x}	sd	df	t
วิทย์ - คณิต	106	94.0000	28.0917	224	-.142
ภาษาไทย/สังคม ศิลปะ/พลานามัย	120	94.4667	20.9834		

$P > .05$

สมมุติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกันจะมีความต้องการมีส่วนร่วม
และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ที่แตกต่างกัน

นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีความต้องการ มีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 (ตาราง 27)

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe method) พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการจะมีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษามากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 28)

ตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3370.047	3	1123.349	2.794*
ภายในกลุ่ม	154381.5	384	402.035	
รวม	157751.6	387		

*P < .05

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามอาชีพผู้ปกครองด้วยวิธีของเซฟเฟ

	อาชีพ	ค้าขาย	เกษตรกรรม	รับจ้าง	รับราชการ
อาชีพ	Mean (\bar{x})	107.3372	108.8983	108.9153	115.1312
ค้าขาย	107.3372	-	1.5611	1.5780	7.7940*
เกษตรกรรม	108.8983		-	1.6950	6.2329*
รับจ้าง	108.9153			-	6.1259
รับราชการ	115.1312				-

*P < .05

เมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 29) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพรับราชการ จะมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (ตาราง 30)

ตาราง 29 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	11057.827	3	1123.349	6.588*
ภายในกลุ่ม	124210.3	222	402.035	
รวม	135268.1	225		

*P < .05

ตาราง 30 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามอาชีพผู้ปกครองด้วยวิธีของเซฟเฟ

	อาชีพ	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ	รับจ้าง
อาชีพ	Mean (\bar{x})	86.3804	93.6207	100.6250	102.8182
เกษตรกร	86.3804	-	7.2403	14.2446*	16.4377*
ค้าขาย	93.6207		-	7.0043	9.1975
รับราชการ	100.6250			-	2.1932
รับจ้าง	102.8182				-

*P < .05

สมมุติฐานที่ 4 นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนต่างกันจะมีความต้องการมีส่วนร่วม และมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนต่างกันจะมีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(ตาราง 31)

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนวนาริเฉลิม มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมล้อมศึกษามากกว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนวนาริเฉลิม มีความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมล้อมศึกษามากกว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 32)

ตาราง 31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
สิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	8990.577	3	2996.859	7.736*
ภายในกลุ่ม	148761.0	384	387.398	
รวม	157751.6	387		

*P < .05

ตาราง 32 การเปรียบเทียบรายคู่ของความถี่ของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามโรงเรียน ด้วยวิธีของ เซฟเฟ

โรงเรียน	โรงเรียน	ร.ย.	ก.พ.	ม.สว.2	วณ.
	Mean (\bar{x})	103.4038	106.5507	110.9889	115.6245
รัตภูมิวิทยา	103.4038	-	3.1469	4.4382	12.2207**
เกาะแก้วพิทยาสรรค์	106.5507		-	7.5850	9.0738*
มัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา	110.9889			-	4.6356
วรนารีเฉลิม	115.6245				-

*P < .05 , **P < .01

เมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 33)

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์ จะมีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษามากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 34)

ตาราง 33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา จำแนกตามโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5945.261	3	1981.754	3.402*
ภายในกลุ่ม	1293322.9	222	582.535	
รวม	135268.1	225		

*P < .05

ตาราง 34 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
 สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามโรงเรียนด้วยวิธีของเชฟเฟ

	โรงเรียน	รย.	ม.สว.2	วจ.	กพ.
โรงเรียน	Mean (\bar{x})	88.6383	89.8696	94.9540	103.0217
รัศภูมิจิตวิทยา	88.6383	-	1.2313	6.3157	14.3834*
มัธยมสิริวัณวรี 2	89.8698		-	5.0845	13.1522
วนารังเจolim	94.9540			-	8.0677
เกาะแก้วพิทยาสรรค์	103.0217				-

*P < .05

สมมุติฐานที่ 5 การได้รับข่าวสารการอนุรักษ์ ประสบการณ์การเข้าอบรมสิ่งแวดล้อม ความต้องการมีส่วนร่วมและระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวก

จากการทดสอบสมมุติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .420 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ (ตาราง 35)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .113 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ข่าวสารการอนุรักษ์ที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนั้นยังพบว่า การได้รับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ($r = .001$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษากับประสบการณ์เข้าอบรมสิ่งแวดล้อม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .041 นั่นคือ ประสบการณ์เข้าอบรมสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนั้นยังพบว่าประสบการณ์การเข้าอบรมสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ($r = .173$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 35 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความต้องการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการได้รับข่าวสาร และประสบการณ์การเข้าอบรมสิ่งแวดล้อม

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความต้องการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม	การได้รับข่าวสารสิ่งแวดล้อม	ประสบการณ์เข้าอบรม
ตัวแปร	(n)	(n)	(n)	(n)
ความต้องการมีส่วนร่วม	1.000	.420** (228)	.113* (390)	.041 (44)
ระดับการมีส่วนร่วม		1.000	.001 (228)	.173 (33)
การได้รับข่าวสาร			1.000	.159 (44)
ประสบการณ์เข้าอบรม				1.000

P* < .05, P** < .01

ตอนที่ 6 สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะในการจัด และเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการศึกษา สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

6.1. ความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา ร้อยละ 94.3 ไม่เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 0.5 และไม่แสดงความเห็น ร้อยละ 5.3 (ตาราง 36)โดยมีนักเรียน 188 คนให้เหตุผลในการเห็นด้วยกับการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา สรุปได้ดังนี้

- ได้ตระหนักและเข้าใจถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	55 (29.2%)
- ได้เรียนรู้ถึงประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม	50 (26.59%)
- ทุกคนได้รับประโยชน์จากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	29 (15.43%)
- ได้เรียนรู้ถึงหลักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	21 (11.17%)
- ได้ฝึกการแสดงออก	15 (7.97%)
- ได้ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	12 (6.38%)
- ทำให้โลกสวยงาม	6 (3.19%)

6.2. ระยะเวลาในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระยะเวลาที่ทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเหมาะสมแล้วร้อยละ 85.5 เห็นว่าไม่เหมาะสมเพียงร้อยละ 12.3 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 5.3 (ตาราง 36) โดยผู้ที่ให้ความเห็น จำนวน 66 คนเห็นว่าระยะเวลาในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมยังไม่เหมาะสมดังนี้

- นักเรียนมีเวลารว่างในการทำกิจกรรมน้อย	27 (40.90%)
- นักเรียนที่ทำกิจกรรมมีเวลารว่างไม่ตรงกัน	13 (19.69%)
- นักเรียนมีการบ้านมากหลายวิชา	8 (12.12%)
- สื่อการสอนสิ่งแวดล้อมยังมีน้อย	7 (10.60%)
- คาบกิจกรรมเลือก 1 คาบน้อยเกินไป	6 (9.09%)
- ถ้าทำกิจกรรมวันหยุด หลายคนติดเรียนพิเศษ	5 (7.57%)

ตาราง 36 จำนวน และร้อยละของความเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา		
เห็นด้วย	377	94.3
ไม่เห็นด้วย	2	0.5
ไม่แสดงความเห็น	21	5.3
2. ระยะเวลาการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม		
เห็นด้วย	330	82.5
ไม่เห็นด้วย	49	12.3
ไม่แสดงความเห็น	21	5.3
3. การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมจากครู		
เห็นด้วย	373	93.5
ไม่เห็นด้วย	6	1.5
ไม่แสดงความเห็น	21	5.3
4. ความร่วมมือจากผู้ปกครอง		
เห็นด้วย	366	91.5
ไม่เห็นด้วย	13	3.3
ไม่แสดงความเห็น	21	5.3
5. ความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก		
เห็นด้วย	369	92.3
ไม่เห็นด้วย	10	3.3
ไม่แสดงความเห็น	21	5.3

6.3. การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมจากครู

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ครูให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาดีแล้ว ร้อยละ 93.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 1.5 และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5.3 (ตาราง 36) โดยมีจำนวน 16 คน บอกเหตุผลที่ไม่เห็นด้วย ดังนี้

- นักเรียนที่ทำกิจกรรมต้องขาดเรียนในบางครั้ง	7 (43.75%)
- ครูไม่ค่อยมีเวลาว่างมาร่วมกิจกรรมกับนักเรียน	4 (25.00%)
- ครูเข้าร่วมการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมน้อย	3 (18.75%)
- ครูไม่สนับสนุนให้ทำกิจกรรมเพราะกลัวเสียการเรียน	2 (12.50%)

6.4. การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมล้อมศึกษาจากผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า ผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาดีแล้ว ร้อยละ 91.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.3 และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5.3 (ตาราง 36) โดยนักเรียนจำนวน 34 คน เห็นว่าผู้ปกครองไม่ได้ให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุผลต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

- ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนอกเวลาเรียน	13 (38.26%)
- ผู้ปกครองกังวลว่าจะเสียการเรียน	11 (32.35%)
- ผู้ปกครองไม่มีเวลาว่างเข้าร่วม	8 (23.53%)
- ผู้ปกครองมีปัญหาทางการเงินที่จะให้ลูกเข้าร่วมกิจกรรม	2 (5.88%)

6.5. ความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย ว่าหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาดีแล้ว ร้อยละ 92.3 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.3 และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5.3 (ตาราง 36) โดยเรียนจำนวน 10 คนที่เห็นด้วยว่าหน่วยงานภายนอกไม่ได้ให้ความร่วมมือให้เหตุผลพอสรุปได้ดังนี้

- งานในหน้าที่ประจำมากอยู่แล้ว	5 (50%)
- วิทยากรจากหน่วยงานไม่มีเวลาที่จะมาให้ความรู้	3 (30%)
- การติดต่อประสานงานไม่สะดวก	2 (20%)

6.6. ปัญหาอื่น ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

เมื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยอิสระ และสามารถตอบได้มากกว่า 1 ปัญหา จากผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 120 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

- นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	26 (21.66%)
- ขาดงบประมาณในการทำกิจกรรมสิ่งแวดล้อม	23 (19.16%)
- มีเวลาว่างน้อย ว่างไม่ตรงกัน	17 (14.16%)
- ขาดแคลนสถานที่ และพาหนะในการทำกิจกรรม	11 (9.16%)
- มีคนเข้าร่วมกิจกรรมแต่ครั้งน้อย	10 (8.33%)
- นักเรียนยังขาดความตั้งใจในการทำกิจกรรม	8 (6.66%)
- ควรมีกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมในช่วงปิดเทอม	7 (5.83%)
- การทำกิจกรรมบางครั้งทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน	6 (5.00%)
- ความปลอดภัยในการทำกิจกรรมนอกสถานที่ยังไม่ดีพอ	5 (4.16%)
- การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนยังมีน้อยไม่หลากหลาย	5 (4.16%)
- ไม่ควรกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่าต้องเรียนเก่ง	4 (3.33%)
- กิจกรรมสิ่งแวดล้อมบางเรื่องมีบรรยากาศวิชาการมากเกินไป	3 (2.50%)
- บุคคลในท้องถิ่นยังไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความร่วมมือ	3 (2.50%)
- ควรจะมีหน่วยงานในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยตรง	3 (2.50%)
- ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	2 (1.66%)
- ขาดการประเมินผลกิจกรรม	2 (1.66%)

6.7. ข้อเสนอแนะ และรูปแบบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ต้องการเข้าร่วม

เมื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ และรูปแบบกิจกรรมสิ่งแวดล้อมที่ต้องการเข้าร่วม โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 184 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

- ให้มีการจัดกิจกรรมสำรวจธรรมชาติ หรือชุมชน	24	(13.04%)
- จัดให้มีการทัศนศึกษาทุกภาคเรียน.	23	(12.50%)
- จัดให้มีการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมทุกภาคเรียน	20	(10.86%)
- ให้ความรู้ถึงการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้สื่อเข้าช่วย	15	(8.15%)
- ร่วมกับท้องถิ่นพัฒนาหมู่บ้าน	15	(8.15%)
- จัดให้มีกลุ่มอนุรักษ์ตามความสนใจของนักเรียน	13	(7.06%)
- ควรจะจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น	10	(5.43%)
- ให้มีการประกาศเชิญชวนนักเรียนเข้าร่วมในทุกสื่อ	9	(4.89%)
- จัดให้มีกิจกรรมการปลูกป่า หรือต้นไม้ทุกวันสำคัญ	8	(4.34%)
- ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง	7	(3.80%)
- ควรจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศบ่อย ๆ	7	(3.80%)
- จัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มตามความสนใจ	7	(3.80%)
- จัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	6	(3.26%)
- จัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา	5	(2.71%)
- ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มจากกิจกรรมปกติ อีก 1 คาบ	4	(2.71%)
- ควรจัดกิจกรรมอบรมสัมมนานักเรียนร่วมกับชาวบ้าน	3	(1.63%)
- ควรจัดให้มีสถานที่ทำการของกลุ่มกิจกรรม	3	(1.63%)
- ให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถพิเศษตามความถนัด	3	(1.63%)
- ควรจะจัดให้ มีการประกวดการรักษาหรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดีเด่น	3	(1.63%)

6.8. กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนเคยได้เข้าร่วมปฏิบัติ

เมื่อให้นักเรียนบอกถึงกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นักเรียนเคยได้เข้าร่วมปฏิบัติ และ

สามารถตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม จากผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 184 คน สรุปได้ดังนี้

- การปลูกต้นไม้คนละ 1 ต้นโครงการเฉลิมพระเกียรติ	48 (26.08%)
- ชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	37 (20.11%)
- ค่ายผู้นำนักเรียน	32 (17.39%)
- ทำความสะอาดโรงเรียน และชุมชน	28 (15.22%)
- ศึกษาธรรมชาติ เดินป่า แคมป์ปิ้ง	25 (13.58%)
- พัฒนาโรงเรียนในวันสำคัญ	22 (11.95%)
- ประดิษฐ์ธงไฟจากเศษวัสดุ	20 (10.86%)
- แยกขยะ รีไซเคิล	18 (9.78%)
- ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าไม้	16 (8.69%)
- ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าชายเลน	16 (8.69%)
- ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ	16 (8.69%)
- ตอบปัญหาสิ่งแวดล้อม	13 (7.06%)
- จัดรายการเสียงตามสาย	11 (5.98%)
- ค่ายผู้นำเยาวชนวิทยาศาสตร์	10 (5.43%)
- การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	7 (3.80%)
- ประกวดเรียงความ คำขวัญ	6 (3.26%)
- ประกวดวาดภาพ	5 (2.72%)
- การบวชป่า	5 (2.72%)
- ร่วมสนทนากับกลุ่มพลเมืองเด็ก	2 (1.08%)
- ค่ายโลกสดใสในบ้านเกิด	2 (1.08%)